

Vinko Vodopivec

SEVERNO OSKIJSKI NAPIS

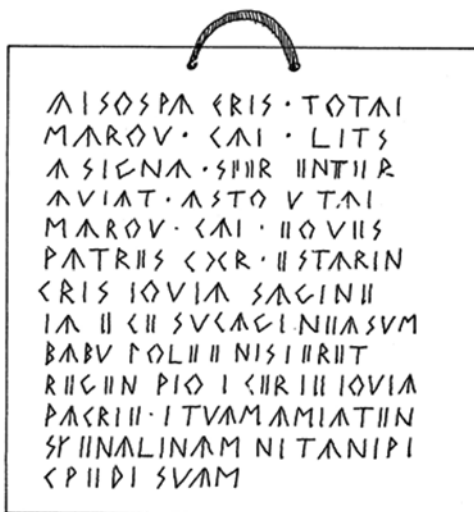
Abstract

NORD OSCIAN INSCRIPTION

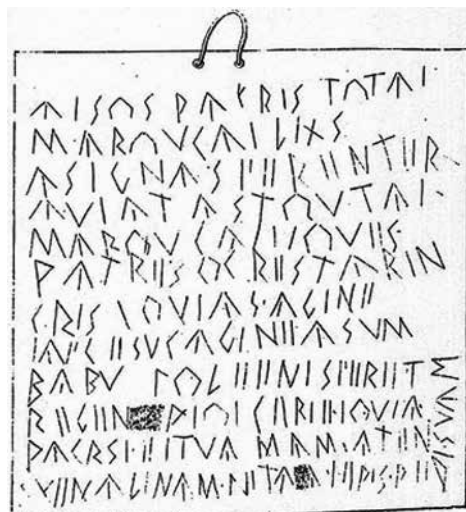
Nord Oscan inscription from Rapino is well understood by the Slovenian language, which shows our language roots also between the Messapic inscriptions that are all translated in Slovene language and Umbrian inscriptions, where are also good chance for understanding in Slovenian language.

Napis Rapino

Severno oskijski napis na bronasti tabli 15x15 cm iz naselja Rapino, 30 km južno od Rieti, je sedaj v antičnem muzeju v Berlinu. Napis je prikazan v prerisu [1] in izvorniku [2] na naslednjih slikah.

preris Berlot [1]

izvirni napis [2]

Prečrkovanja

Števila pomenijo:

preglasna prečrkovanja, napačna prečrkovanja in neprečrkovanja.

Napis je obdelovalo več jezikoslovcev, ki ga prečrkujejo in dele [1]:

Jezikoslovci

aisos pakris totai maroucai **lexs** assignas *ferenter* auiatas toutai maroucai **ioues** patres ocr es tarin cr is iouias agine **iafc** esuc agine asum babu pole-nis **feret** regen **peoi** cerie iouia pacri eituam amaten s **uenalinam** ni ta n - - i - pispedi suam.

[1] 14, 7, 3 197

Vprašljivo prečrkovanih črk je $14 / 197 = 7,11 \%$, napačno prečrkovanih je 7, ne prečrkovanih pa 3 ali skupaj le $10 / 200 = 5,00 \%$.

Berlot [1]

ai zospa kris totai marov kai lit s asična s *ier* enter aviat as to u tai marov kai eo ves patres ocr es tarin kris iovia sačinea e ke sukači neasum babu **golee** nis i eret rečen pio i ker ie iovia pakri e i tuam amaten **ž-enalinam** ni **taniri** - - - **credi** suam.

[1] 14, 5, 4 196

Vprašljivo prečrkovanih črk je $14 / 196 = 7,14 \%$, napačno prečrkovanih je le 5, ne prečrkovanih pa 4 ali skupaj le $9 / 200 = 4,50 \%$.

Vodopivec

iasos pakris totai m aroukai lits asivna sšerenter auiat a stoutai marou kaieoues pa tre sok restarin k ris iouias avine iaš ke sukavi neasum babu poleeni sšere t reven p ioi kerie iouia pakrsi eitua **mamiaten skenalinam** nitanaa iepis pedi suam.

9, 0, 0 200

Vprašljivo prečrkovanih črk je $9 / 200 = 4,50 \%$, napačnih pa ni.

Napis naj bi bil v severnooskijski pisavi, večina črkovnih znakov pa je znana že iz venetskih in retijskih napisov, znak za črko E pa je znan že iz staroegiptovskega – kanaanskega napisa v venetski pisavi iz 17. stoletja pr. Kr [3-4].

Prevodi

Števila pomenijo: enočrkovne besede in dvočrkovne besede ter vse besede, prepoznane besede in prepoznane črke.

Berlot

ai zospa kris totai marov kai lit s asična s *ier* enter aviat az to u tai marov kai eo ves patres ocr O Zospa greh **toti marof kaj** Lit **s** Assisi **si** včeraj vstopil imel **uz to u ta marof ki** ga **ves** zbor **kokr**

estarin kris iovia sačinea e ke sukači neasum babu **golee** nis i eret rečen pio i ker ie iovia tujec greh Jova **učinil je ke sukajoč nesem babi gol nisi in era reke pil in ker je** Jovia pakrie i tuam amaten **ž-enalinam** ni **taniri credi** suam.

pokrila in tvojim ljubim **ženam ni** Taniri vera **svojim**.

7 7 51 34 90

Prepoznane besede 34 / 51 = 66,67 %

Prepoznane črke 90 / 198 = 45,45 %

Povprečna dolžina besed 198 / 51 = 3,88 črk

Podrobna obrazložitev uporabljenih besed je podana v navedeni literaturi [1].

Berlot uporabi kar šest imen, ki niso nujna, saj so to razumljive besede; pri devetih besedah pa ne sledi prečrkovanju ali uporabi neslovenske besede, kar bistveno zmanjšuje verjetnost podanega razumevanja.

Vodopivec

ias os pa kris totai marou kai lits a sivna sfer en terau iat astou tai marou kai eo ues
Jaz os pa križ toti marou kaj let a silna z ver ena terau iat astou tai marou kai ejo ues
 pa tre sok res ta rin kris io uia savine iaš ke sukavi neasum babu pole eni s fere t reven
pa tre sok res ta rin križ io uvia zvine jaz ke sukavi nejsem babi pole eni z vere t reven
 p ioi ker ie iouia pakrsi ei tua mamia ten sk ena li nam ni tana aie pis pedi suam.
p ioi ker je ovila pakrila ie tuja mamica den sok ena li nam ni tana aie pis pejdi svojim.

5 10 63 63 186

Prepoznane besede

63 / 63 = 100 %

Prepoznane črke

186 / 200 = 93,00 %

Povprečna dolžina besed

200 / 63 = 3,17 črk

Glosar

IAS	ias, jaz – preg, SN, SK	I
OS	ostal – okr, SN, SK	remain
PA	pa – SK	and
KRIS	kriš, križ – preg, SN, SK	cross
TOTAI	totali, toti, ta – SN, SK	this
MAROU	marou, maral – SN, SK	wont
KAI	kaj – SK	what
LITS	lit, let – preg, SN, SK	year
A	a toda – SN, SK	but
SIVNA	siuna, silna – preg, SN, SK	powerful
S	s, z – SN, SK	with
FER	ver, vera – okr, SN, SK	believe
EN	en, ena – okr, SN, SK	one
TERAU	terau, teral – preg, SN, SK	force
IAT	iat, bol – okr, SN, SK	pine
ASTOU	astou, ostal – okr, preg, SN, SK	remain
TAI	taj, ta – SN, SK	this
MAROU	marou, maral – SN, SK	wont
KAI	kaj – SK	what
EO	eo, ajal – okr, SN, SK	lie
UES	ues, ves – preg, SN, SK	whole
PA	pa – SK	and
TRE	tre, tretji – SK	crash
SOK	sok – SK	jujce

RES	res – SK	really
TA	ta – SK	this
RIN	rin, rini – SN, SK	push
KRIS	kriš, križ – preg, SN, SK	cross
IO	jo – SK	her
UIA	uija, uvija – preg, SN, SK	fold
SAVINE	savine, zvine – preg, SN, SK	fold
IAŠ	ja, jaz – preg, SN, SK	I
KE	ke, tja – SN, SK	there
SUKAVI	sukavi – SK	twisted
NEASUM	nejsem, nisem – SM, SK	I am not
BABU	babi, babici – SN, SK	to nana
POLE	pole, potem – okr, SN, SK	after
ENI	eni – SK	to one
S	s, z – SN, SK	with
FERE	vere, vera – preg, SK	believe
T	t, tu – okr, SN, SK	here
REVEN	reven – SK	poor
P	p, pa – okr, SN, SK	and
IOI	ioi, joj – SN, SK	oh
KER	ker – SK	while
IE	ie – SK	is
IOUIA	ovila, zavila	wrapped
PAKRIE	pakrila, pokrila – preg, SN, SK	covered
EI	je – prem, SK	is
TUA	tua, tuja – okr, SN, SK	foreign
MAMIA	mamica – SK	mother
TEN	den, dan – preg, SN, SK	given
SK	sək, sok – okr, SK	jujce
ENA	ena – SK	one
LI	li, le – preg, SN, SK	just
NAM	nam – SK	to us
NI	ni – SK	not
TANA	tana, dana – preg, SN, SK	given
AIE	aje, aja – preg, SN, SK	oh
PIS	piš, piši – okr, SN, SK	abbreviation
PEDI	pedi, pejdi, pojdi – okr, SN, SK	go
SUAM	svojim – okr, preg, SK	its

Prosti prevod

Jaz ostanem pa križ ta želel bi kaj let, a silna z vero ena sili, bol ostala u tem želel bi kaj aja, ves pa tre sok res ta rine, križ jo uvil zvinil jaz, ko sukal nisem babi, potem eni z vero tu, reven pa joj ker je ovila pokrila je tuja mamica dan sok ena le nam ni dana aja piše pojdi k svojim.

Primerjava

Prevoda kažeta podobne besede, sta pa v precejšnem delu različna, zato je umestna njuna podrobna primerjava.

Primerjavi prepoznanih besed in črk – Berlot 66,67 % in 45,45 %, Vodopivec 100 % in 93,00 % dajeta prednost zadnjemu prevodu, ki ima v obeh primerih bistveno boljše izide in več kot trikrat presega postavljene mejne pogoje smiselnega razumevanja.

Primerjava dolžin besed – Berlot 3,88 črk, Vodopivec 3,17 črk tudi daje močno prednost zadnjemu prevodu, saj je pričakovana dolžina okoli tri črke.

Število enočrkovnih in dvočrkovnih besed – Berlot $7 + 7 = 14$, Vodopivec $5 + 10 = 15$, daje malo prednost Berlotovemu prevodu.

Zaključek

Po združenji presoji smiselnih jezikovnih in oblikovnih kazalcev je najzanesljivejši zadnji prevod, ki ne uporabi nepovednih imen, saj so skoraj vse besede dobro razumljive v slovenskem jeziku in s številnimi prepoznanimi črkami in besedami potrjuje naše jezikovne prednike tudi na oskijskem območju.

Literatura

1. A. Berlot, *Nordoskische inschrift*, Eine Studie uber die Sprachen der Rassen oder der Etrusker, Burlett, Zurich **1966**, 120-124.
2. J. Kollar, *Staroitalii slavjanske, Tabule*, Cisarske kralovske dvorske a statni tiskarne, Viden **1853**, XXVII.
3. P. Serafimov, G. Tomezzoli, *The inscription from Tell el-Dabà*, Zbornik sedme mednarodne konference Izvor Evropejcev, Jutro, Ljubljana **2010**, 89-96.
4. V. Vodopivec, *Staroegiptovski napis Tell el-Dabà*, Starejša slovenska etnogeneza, Jutro, Ljubljana **2010**, 382-391.

Povzetek

Severno oskijski napis iz Rapino je dobro razumljiv v slovenskem jeziku, kar kaže na naše jezikovne korenine tudi na območju med mesapskimi napisi, ki so že vsi prevedeni v slovenščino in umbrijskimi napisi, kjer se kažejo tudi dobre možnosti razumevanj v slovenščini.